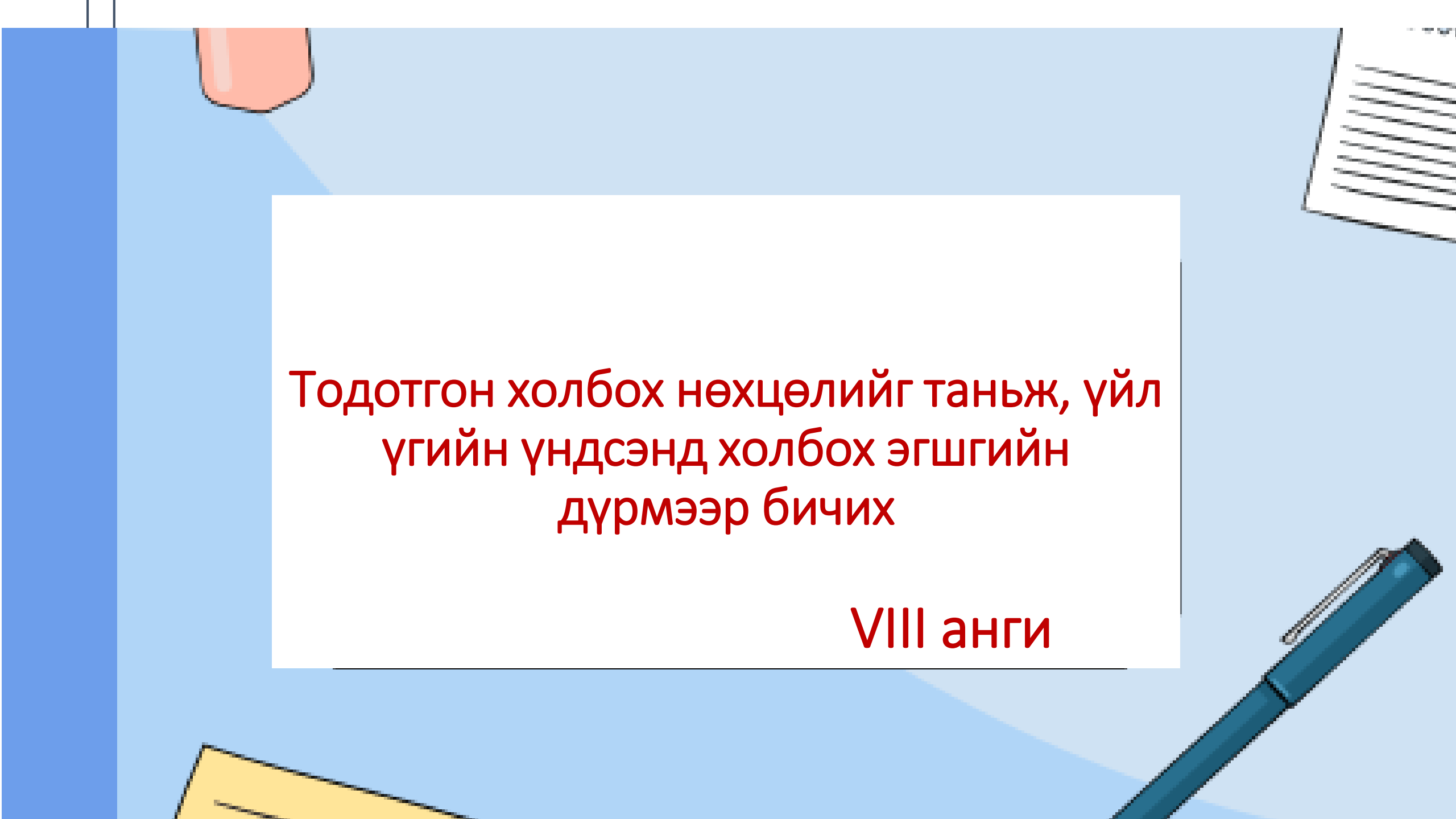

Тодотгон холбох нөхцөлийг таньж, үйл
үгийн үндсэнд холбох эгшгийн
дүрмээр бичих

VIII анги

Хичээлийн зорилго

᠑

Үйл үгийн тодотгон холбох нөхцөлийг зөв бичих дүрэм

᠒

Үйл үгийн тодотгон холбох нөхцөлтэй үг, өгүүлбэр, эхийг уншиж, утгыг ярилцах

᠓

Тодотгон холбох нөхцөлтэй үйл үгсийг ялгаж бүтцээр задлан, дүрмийг тайлбарлах

᠔

Үйл **язгуур** , үндсийг тодотгон холбох нөхцөлөөр хувилгах

Тодотгон холбох нөхцөл

Өнгөрсөн цаг
-сан,- сэн,-сон,-
сөн

Үргэлжилж буй
одоо цаг
-аа,- ээ, -оо, -өө

Байнга үйлдэх
одоо цаг
-даг, -дэг,-дог,-
дөг

Энгийн ирээдүй
цаг
-х

Боломжит ирээдүй
цаг
-маар, -мээр, -моор
-мөөр

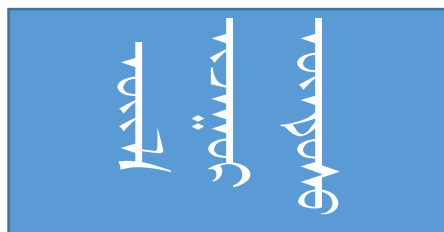
Үйл үгийг нэр үгтэй холбож тухайн холбогдсон нэр
үгийнхээ тодотгол болдог үйлийн холбох нөхцөл юм.

Үйлийн тодотгон холбох нөхцөл

ᠠᠨᠢᠭᠠᠨ	ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ	ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ	ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ	ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ	ᠠᠨᠠᠨ	ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ
Кирилл	-сан ,-сэн, -сон,-сөн	-даг,-дэг, -дог,-дөг	-х	-хуйц -хүйц	-маар,- мээр, -моор,-мөөр	-аа,-ээ, -оо,-өө
ᠠᠨᠠᠨ	ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ	ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ	ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ	ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ	ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ	ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ ᠠᠨᠠᠨ ᠠᠨᠢ
Тайлбар	Гийгүүлэгчээр төгссөн үгэнд залгахад гэдэс жийрэглэнэ.	Үйл үгийн төгсгөл харгалзахгүй шууд залгана.			Гийгүүлэгчээр төгссөн үгэнд залгахдаа гэдэс жийрэглэнэ.	

Холбох эгшгийн дүрэм

Н	Б	Д	Р	С	Л
ᠨ	ᠪ	ᠳ	ᠷ	ᠰ	ᠯ

Д

ШУУД

Й	Г	Н	М	Л	Р	схий	шгүй
ᠶ	ᠭ	ᠨ	ᠮ	ᠯ	ᠷ	ᠰᠬᠠᠢ	ᠰᠬᠠᠢ

Ж	Ч	Б	С	Д	Х	Т	Га. Гэ
ᠵ	ᠴ	ᠪ	ᠰ	ᠳ	ᠬ	ᠲ	ᠭᠠ

Санамж

Үйл язгуур үндсэнд залгавар бүтээврүүдийг бичихдээ дараах алхмыг баримтлана.

1. Язгуур, үндэс юугаар төгссөн байна? Эгшгээр үү? Дэвсгэр үсгээр үү?
2. Залгавар юугаар эхэлсэн байна? Хувилгагч үсгээр үү? Эс хувилгагч үсгээр үү?
3. Шууд залгаж бичих үү? Эгшгээр холбож бичих үү? Эр үгэнд бичдэг хэлбэр үү? Эм үгэнд бичдэг хэлбэр үү?

Үгсийн бичлэгийг харьцуулаад, дүрмийг тайлбарлая.

хуйц - хуйц
- -

н - н
н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н
н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

н - н

х - х
- -

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х
х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

х - х

аа - аа
- -

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа
аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

аа - аа

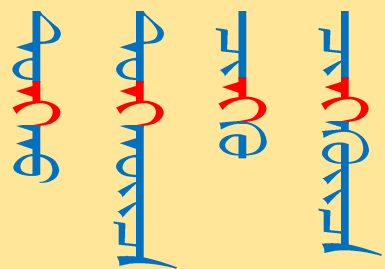
аа - аа

аа - аа

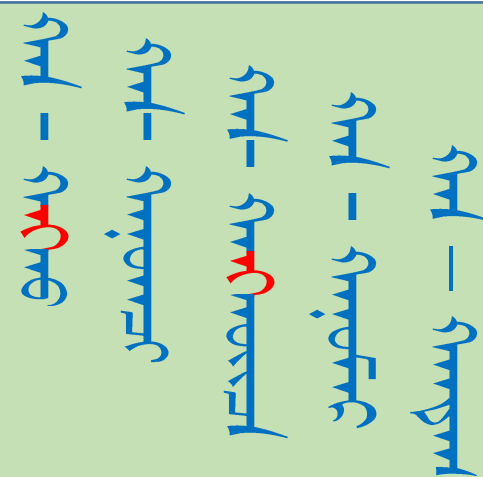
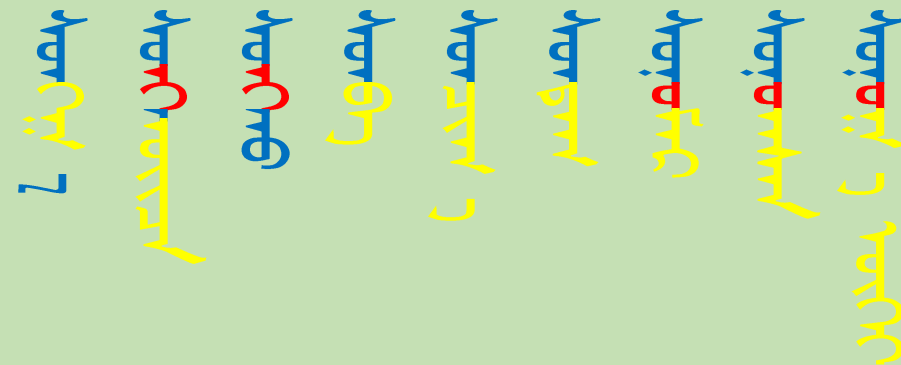
аа - аа

Дүрэм

 дэвсгэр үсгээр төгссөн
(хана), (туна), (суна),
 (чинэ) хэмээх үйл үндсэнд
“х” гийгүүлэгчээр эхэлсэн нөхцөл
болон хэвийн “га, гэ” дагавар
залгахад ба энхлэг () нь их
энхлэг () болно.

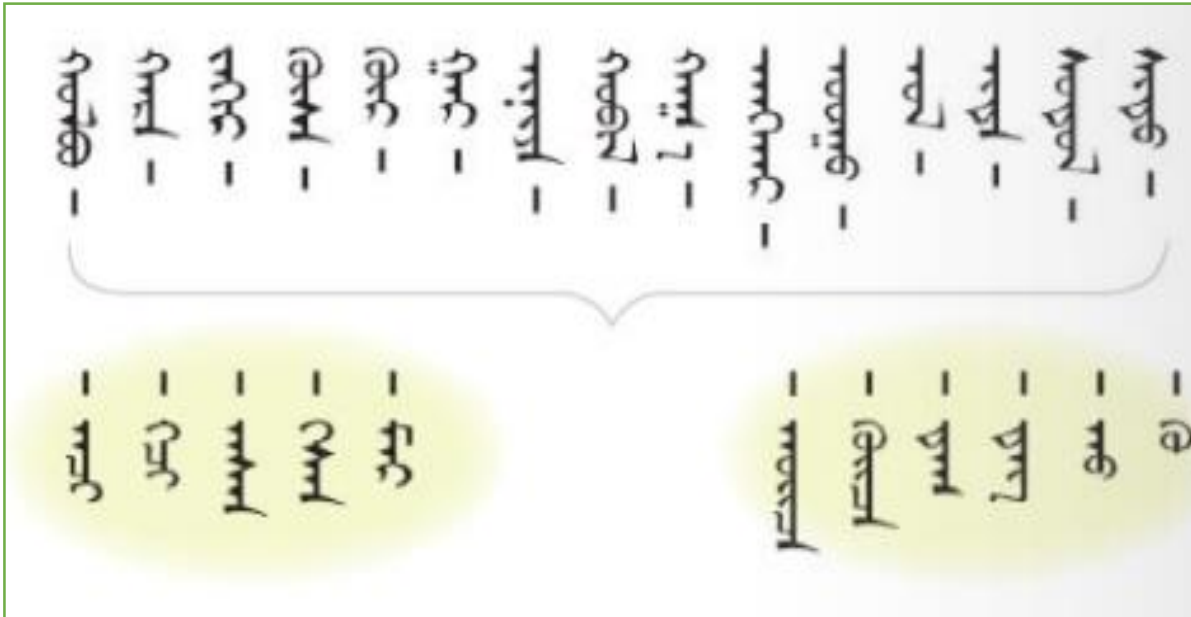

“Суна” үйл үндсэнд үйлийн нөхцөл
залгаж бичээд дүрмийг ажиглая.

Нөхцөлийг ялгаж бичсэний учир юу вэ?

Үйл үндсэнд залгаж бичээд, дүрмийг тайлбарлаарай.

Тайлбар:

- 1-р хэсгийн нөхцөл нь хувилгагч нөхцөл буюу холбох эгшиг авдаг нөхцөл байна. 2-р хэсгийн нөхцөл нь эс хувилгагч буюу шууд залгадаг нөхцөл байна.

Санамж :

Үйл язгуур үндсэнд залгавар бүтээврүүдийг бичихдээ дараах алхмыг баримтлана.

1. Язгуур, үндэс юугаар төгссөн байна? Эгшгээр үү? Дэвсгэр үсгээр үү?
2. Залгавар юугаар эхэлсэн байна? Хувилгагч үсгээр үү? Эс хувилгагч үсгээр үү?
3. Шууд залгаж бичих үү? Эгшгээр холбож бичих үү? Эр үгэнд бичдэг хэлбэр үү? Эм үгэнд бичдэг хэлбэр үү?

Галигаар бичсэн шүлгийг үндэсний бичгээр бичээд, тодотгон холбох
нөхцөлтэй үгсийн дүрмийг тайлбарлаарай.

Цаг цаг- ийар- ийан байидаг үгэи

Цахилдаг хөхэ- бэр- ийэн байидаг үгэи.

Цагаза мэдэхү үгэи хүмүн эндэжү алдаху

Цаг мэдэхү үгэи хүмүн хоцорчу алдаху.

Цаг ирэхү – дү

Цаган мөнггү чү хараладаг.

Цаи самурху тутум амта орудат

Цаг өнггэрэхү тутум үн-э орудат.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.